

სნობის უსრსელი

სურათებიანი დამატება

დამატების № 267.

ხუთშაბათი, 4 ნოემბერი 1904 წ.

ბაზთის № 2660.

ს მ ბ ა ვ ი

მაქსიმ გორკის*)

გავიდა დრო. ჩვენ საავარკოთ წავედით. ამ დროს მივიღე წერილი პირველ სატრფოსაგან, ვისი სიკვარულიც დიდხანს გულიდან არ მოშორებია, რომელიც მე სიკვდილისგან გამშვიბინებდა. იმას თურმე ცოლი შურითავს, შვილი შესძენია: ერთის სიტყვით ბედნიერებითა სტკებოდა; ჩემი თავდასასავალი შეეტყო და მთხოვდა, მიიღე ჩემგან, როგორც მისიგან, სამასი მანეთითო. რასაკვირველია, ფული საიმოგნებით მივიღე და ებრაელს შემწრობა აღმოეჩინე. იმან შეიტანა სახელოსნო ვამგვობაში ხვედრი ფული და ამით განცხადების გამოცხრის ნება მიიღო. ამის შემდეგ იმისი საქმე ჩინებულად წავიდა და ეს ფულს მიხარებდა. დამარება გვეუწიე აგრეთვე მის ცოლს, რომელმაც ვაჭრობის ნებათავე მიიღო და მე ახალ-ახალ ხილს პროცენტად მთავაზობდა ხოლმე.

ასე და ამ რიგად მიდიდა საქმე; მაგრამ ეტუბა ბედი არა მწყალობდა: ჩემ მოტრფიალეს, ჩემ ნამუსის ახმელს დაგვტია, რომ მე ქ. მ-ში ვიყავ, მაშინვე მოვიდა, მომანხა და დაწყყო ჩემთან სწორება, ვითომ ჩემი ძმა იყო. მე ჯერ არ ვიღებდი. მაგრამ მუჭარამ შემაშინა. ადგილის დაკარგვა არ მინდოდა და ამიტომ წინააღმდეგობა ვეღარ გავუწიე. ეს კი აქაბებდა თავის სტუმრობით, ცალკე დიახლის ჩემზე თას გვიარი ხმები მისდიოდა და ბოლოს იძულებული ვაგხდი, იქიდან წავსულიყავ. ფული მქონდა და ამიტომ გავეშურე ნაცნობ ტარაგელის ოჯახში და ბნია დავიჭირავე. მინდოდა დასეგებოდა, მაგრამ არ იქნა: ის მოუსვენარი ვაგებატონი აქაც ვაგნდა. იმისი ყოველ-დღე სიარული ამაზნაგებობ, მუდმივი სმაჭეითი მოსიგენება აღარ მაძლევდა. დაღა ოქტომბერი. იმან ქალაქ-ში დააპირა წასვლა და მითხრა, თან წამყვილი. დიდ ხანს არ ვეთანხმებოდი, მაგრამ ბოლოს გადავწყვიტე წასვლა. იმიღე მქონდა, სხვა ქალაქში ცხოვრება შემიმსუბუქებოდა, მით უფრო, რომ ქ. მ-ი საშინლად შემძავდა... აქ ბევრი ვაჭიერება მენახა, ბევრჯერ აქ თავის მოკვლა დავაპირე. იმისი კი არა მყამდა რა; გულში საშინელ სიძულვილს ვგრძნობდი, მაგრამ მაინც დიასახლისის და ცოლის, თუ უბრალო საყვარლის მოვალეობას მაინც ვასრულებდი. მე მივიდიოდი, მეგონა გავერთობოდი, თავდავიწყებას მივეცემოდი, ვფიქრობდი, სხვა ქალაქი, სხვა სანახაბები—მეთქი და რა ვიციოდი, რა მომელოდა იქ ამ საქმის გადასაწყვეტად

მაინც და მაინც თავს არ ვიტყვდი: სულ ერთია, ვჭიკობოდი, ხომ მაინც ნამუს-ახილი ვარ, და თუ ცხოვრება ვასჭირად, თავსაც ვაგყვიდი მეთქი.

მივედით ქ. მ-ში. მე იქ ოთახი დავიჭირე, ცხოვრობოდი ერთ თვეს, ორს. ვიციოდი, რომ ჩემ უკანონო მეუღლეს არა ვაგანდა რა და ჩემის ფულით სცხოვრობდა, მე მართალია, უკანასკნელი გროშები მებადა, მაგრამ გულკეთილობისა გამო იმას ფულს ვერ ვუჭერდი. საქმე იქამდის მივიდა, რომ მოსამსახურის ადგილი ვიმოვიწე ერთ პატარა ოჯახში. მეგონა ის ვაგებატონი თავს დამანებებდა, მაგრამ არა. იქაც თავის სტუმრობას არ მაკლებდა და თუ რამე საშუალება ვამანდა, იმას მიჭიანდა.

მაღე ისევე გამოიკვალა ვარემობა. იმას ქ. მ-ში ჰყავდა დედა, ძმა და და. საჭიროლოდ ეზახლებ: სწერდნენ, უთუოდ მოდიო. ამავე დროს იმ ოჯახს, სადაც მე, ვმსახურობდი, დეგეშა მოვიუდა მაშის გადაცვალეუბის შესახებ და ქ. მ-ში იბარებდნენ. ასე ყველა წავედ-წამოვიდა და ისევე მართო დღეები უცხო ქალაქში. 10 თვე ვავატარე იქ და ამ დროის განმავლობაში სულ ერთ ლაგას ვიჯექე, არსად არ დავდიოდი და ნაცნობებიც არა მყავდა. გავეშურე ძველ ბონისსკენ. ვიციოთე შუა-მავალი კანტარა, ჩავეწერე, მაგრამ ადგილის შიგნამდის უნდა თავი როგორმე შემენახა, და მეც ვაქეთებდი იმას, რაც ხელში მომხვდებოდა: ვრეცხდი, ვკვრავდი, ერთის სიტყვით, ვასრულებდი ყოველგვარ უსუფთა საქმეს. ეს კიდევ არაფერი, მაგრამ ბინაზე ცხოვრებამ თავი მომაგებრა: ყველა სასაცილოდ მივღებდა, შენისთანა ლამაზი და ახალგაზდა ქალი განა აგრე ღარიბი უნდა იყოსო? მართო ღმერთმა იცის, რა რიგად ვიტარებოდი იმ

დათაიანის შობიციეფე.

დროს, რამდენი ცრემლი დამორჭევიდა, მაგრამ მაინც ვერიდებოდა ვარყვანებას, თუმცა ერთის მხრივ კარგი, მიზიღევილი ცხოვრება იყო, მეორეს მხრივ კი შამილო-სიციე. ოპ.

*) იხ. „დამატება“, № 266.

აბონელი ზარდაყვანილი „მარტ-არტურის სიმაგრეზე.“

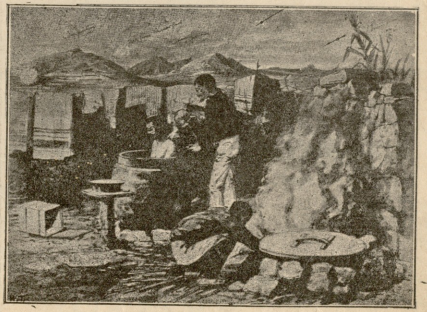
დი, —ძალიან გულგრილი იყო ეს აღმამიანი. პირში აშკარად ვლანძღავდი, მაგრამ იმის გული არ მოსდიოდა. ბოლოს იმავე სახელში, სადაც ჩვენ ვიდექით, გავიყანი ერთი ოჯახი, ოჯახი მზიარული. მოზრდილი ბავშვები, ახლად მოსული ძმა პეტერბურგიდან. დავიწყეთ ერთად სიარული და საიმოვნებო ღროს გატარება. მოხუცი ბრახდებოდა, მაგრამ მაინც არა სცილობდა ჩემთვის რამე საიმოვნება ეჭვებისა. იმის მიერ ციხეში ჩამწყვდეული ეხლა სამაგიეროს ვუხდიდი. არ ვატყუებდი, თასჯერ მითქამს იმისთვის, მსულხან-მთეჯი. ბოლოს გადაწყვიტე მომესპო იმისთან ყოველივე კავშირი. მე გამიტაცა ერთის ახალგაზდა კაცის სიყვარულში. ეს არც საკვირველი იყო. ადვილი წარმოადგენია, რას ნაწნავს მთელ წელიწადს ერთ ალაცს; ოთხ კედლს შუა ცხოვრება და მერე ცხოვრება ისეთ აღმამთან, როგორიც ის მოხუცი იყო.

მე და ეს ახლად გაცნობილი დავსივრბოდი მუდამ ერთად, მორიდებოდა. ეს კიდევ ცოტაა. მე მოვიწყვე ჩემი სატრფო სახლში, რათა უფრო ნათლად დამემტკიცებინა იმ მოხუცისათვის, რომ ის ჩემთვის საკირო აღარ იყო. მიზნად ის, რაც უნდა მომხდარიყო; ჩვენ დავშორდით ერთმანეთს, ღიღის დავიდარბის შემდეგ. გავნათესუვდი და სხვის ხევე ნა-აღერის მივეც თავი. მიყვარს ის ყმაწვილი გავიყებოთ. ევე-პიონობდი, თვალს ვადევნებდი ყოველ ფეხის ჭადადგმაზე. ჩაცმა-დახურვა ისე დავიწყე, როგორც იმას მოსწონდა! საღ და როგორ ვშოულობდი ფულს, ის არ მეკითხებოდა. ისე ძალიან ეცდილობდი იმისთვის თავი მომეწონებინა, რომ ზნეობრე ჩემ სიფაქებს აღარაფერად ვფასებდი; ესა და ეს ტანისამოსი შენ ძალიან მოგობებოდა, მეუბნებოდა და მეც ორისამი ღღის შემდეგ ასეთ ტანისამოსში გამოვეწყობიდი ხოლმე. წინად ლუკმა პურის საშოვნელადაც ვერდიობდი ვარყვნილებას, ეხლა კი მარტო იმის პირად გემოვნების დასაკმაყოფილებლად ვეყიდი ჩემ თავს.

ოჰ, რა სიბრძვეე, რა სისულელე იყო ჩემის მხრივ! მალე მოვედი გონს. იმ ვებატონმა გულგრილად დამიწყო მოქცევა, ჩემთვის თავისუფალი დრო აღარა ჰქონდა და სულ სხვა ჯიბიდან ოსიონინობა. მკაფი ოსიონინობა. ბოლოს

ისეთი სცენა მოხდა, რომ მე გადავრით ვუთხარ, ჩვენ შორის საერთო აღარა არის მეთქი. ასე დავშორდით ერთმანეთს. ჩემი თავი მებრალბოდა, ენაობდი, რომ ასეთ ტუტუტის გული-სათვის პატონსებს ვყიდი. დავიწყე ისევე მარტობლად ცხოვრება, გმუშაობდი და ვცხოვრობდი. ორ ოჯახში ბავშვი მოვანათლე. ერთი ბავშვი უკანონო კოლქმრის შვილი იყო. იგი აღსაზრდელად ავიყვანე და ისე შევიჩვიე, რომ არავის არა სჯეროდა, თუ ის ჩემი საყუარო შვილი არ იყო. მე მუშაობასაც ვასწრობდი და ბავშვსაც ვუვლიდი დღდასათი. ასე გავიდა ოთხი თვე. ბავშვი ავად გახდა და ვარდაიცვალა. 12 დღე ავადმყოფობდა ბავშვი და მთელი ეს დრო სრულე-ბით არ დამიძინია, მუდამ ბავშვს თავზე ვიდებდი. ვერც ეჭმი-მა, ვერც წამალმა ვერ უშველა. ვარდაიცვალა და დავასა-ფლავე უკანასკნელის გროშებით. მეორე ნათლული არ მიყვარდა და არც მიყვარს, ხოლო თუ რამეს ვაფეთებ იმის-თვის, მხოლოდ იმიტომ, რომ ჩემი თავი მოვალედ მიმაჩნია. ბინა კარგი მქონდა, ამხანაგაც შევიძინე; ვეჭვობდი, ცხოვ-რება უფრო ადვილი და მზიარული იქნება ამხანაგთან მეთქი, არც იმისი მდგომარეობა იყო სახარბიელი, თუმცა სცხოვ-რობდა ერთ ვიღაც შეტბულ ვებატონის ზარყათ. ამხანაგს სამუშაო ბევრი ჰქონდა, მაგრამ უმანქანო მუშაობას ვერ ასრულებდა. მე კი ამ დროს საქარგავი მქონდა და ამიტომ მანქანა-იმის ფითხვე; მანაც ვაჩაღა სამუშაო. ამხანაგს ზნი-რად ესტუმრებოდა ხოლმე იმისი მფარველი თავის მეგობრე-ბით და იმითი სტუმრობა არღვევდა ჩვენ წინარს ცხოვრებას. ამით გროვაში მე სულ განმარტებულად ვვმარბოდი. თავს-ვერც ერთი მათგანი ჩემ ყურადღებას ვერ ოხიდავდა. სწორად მე დავჩემე ამხანაგი დანარაკში იმ აზრად მგიდოდით ხოლმე, რომ მე ვითომ ცხოვრების მიზანი დამკარგოდეს, სიყვარული ჩემთვის შეუტბებელი ყოფილიყოს. ნუ თუ ეს ასეა?—ეკი: თხებოდი თავს.—ღიბს მართლია! მერე რომ მიყვარდა ოდეს-ღაც მიყვარდა, მაგრამ უმანკო ბავშურის სიყვარულით. გა-ტაცება, თავადებლად სუყვარულის გამო კი არ მახსოვს. მინდოდა კი ვამომეკლანა ეს სსისამო გულის ძგერა, მაგრამ ჩემს გარემოში ვერავის გენდავდი ისეთს, რომ იმის სიყვ-არულ მოვებლად და გავეტყენე. ყველასთან მზიარულიად, ზრდილობიანად მექირა თავი, მხოლოდ გული არავისზე არ მიმიღოდა. სწორად ჩემ ამხანაგზე ჯავრიც-კი მიმიღოდა; რა საჭიროა ბრბო ნაცნობებისა, რომლებიც ხელს გეშლის სა-ქმიანობისა და ოცნებობის დროს, ვამობიდი ჩემთვის.

ერთხელ ამ უსაქმო ბრბოს მოჰყვა თან ერთი უცნობი კაცი, რომელმაც ჩემი ყურადღება მიიქცია. ახლად მოსული სახის გამომეტყველებით მაგონებდა იმას, ვინც პირველად

ბრბოსადს ეკლზე აბონელეების ბანასია.

მიყვარდა. ერთი თუ ორი საათის საუბრის შემდეგ ერთმანეთს

ლიყავით. იგი ყოველდღე გვესტუმრებოდა ხოლმე და დანი-
შნულ დროს მეც მოუთმენლად ველოდი. მოხდა ის, რასაც
მოველოდი: მე ოცდაათის წლის ვიყავი და დავიწყე იმას-
თან ცხოვრება. პირველ ხანებში არ მიყვირდა, მაგრამ შემ-
დგ უმისოდ ვედარა ვძლვებდი. ვიცოდი, როდისა ჰქონდა
თავისუფალი დრო და ვიტანჯებოდი, როცა ამ დროს ვერა
ვხედავდი. მე ხელმოკერილად ვცხოვრობდი, ვცდილობდი
იმისთვის დიდი ხარჯი არ მიმეცა, ვცდილობდი აგრეთვე ყო-
ველთვის და ყველაფერში მესამოვინებინა. ხასიათი ორივეს
ფიცვი გვექონდა, მაგრამ ვიცოდით დროზე თავის დაქერა.
სტილიობდა ყოველთვის აეტანა ყოველგვარი საქმე ჩემს
გულისათვის. ორის წლით ჩემზე უმცროსი იყო და ცხოვ-
რებაში ჩემსავით ბევრის გამოამცდელი.

გავიდა ერთი წელიწადი, რაც ჩვენ ერთად ცხოვრება
დავიწყეთ და ჩემი ბედი ისევე უკუღმა დატრიალდა. ათასგე-
რი კორი, ადამიანის ბოროტი ენა, შინაური გარემოებები,—
ყოველივე ეს ისე მოეწყოა, რომ იმას უსათუოდ ცოლი უნ-
და შეერთო. მიჰყო ხელი ლოთობას,—ამით უნდოდა ჩემთვის
თავი შეემსულებინა. მწყვეტიდა მეც და თავის სისოცხლსაც.
ხან ბავშვივით სტიროდა... ბოლოს მითხრა, ორივემ თავი
მოვიწამლოთო. რა მექნა: ნუგუშს არასიდან არა ვხედავდი.
ვემუდარებოდი, ცოლს ნუ შერითვის მეტოქე, მაგრამ ცოლის
შერთვა საქირო იყო იმის ოჯახისთვის, და მეც შევეურიგდი
ამ აზრს. ამ გვარად მე ნიღაბი ჩამოვდარე; და განგებ გულ-
დამშვიდებული ვუჩრჩევი ცოლის შერთვას, რა კი იმისი სა-
ცოლო კარგი ქალი იყო და შევძლო ჩემზე უკეთესი ცო-
ლობა ვაეწოა. ამ ქალბატონმა იცოდა, რომ მეც ვცხოვრობ-
დი იმის საქმოსთან და ფულით ხელიდან მაკლიდა. ბორო-
ტი გულისა არა ვარ, ამიტომ შხად ვიყავ იმის გულისათვის
ყველაფერი ჩამედინა. ამბობდნენ, ვითომ მე ქორწინების მო-
ვლა მდომებოდეს. არა, პირ ექით სხვა ბინაზე გადავედი,
რომ სულ დამვიწყებოდა წარსული. ქორწინების წინადღეს
მოვიდა ჩემთან გამოსამშვიდობებლად. ეს იყო 27 სექტემბერს
1897 წელს. ამ დღეს ვერასოდეს ვერ დავივიწყებ. გაშვავ-
ბულის ხვევნა-კოცნით მეთხოვებოდა იგი.

(დასრული იქნა)

კატა. გაკეცილებ, ქალი! შეყვინა მიწნობთ?
ქალი. როგორ არა, კაცნობთ: ამ დღეს სიღა რომ გაკარტოვ-
მაგისთვისვე, ის არა ხარ?

ჩი. ს. ს. ს. ს. ს.

მოსამსახურე ქალი. კიდევ ქალბატონს კითხულობთ? ნუ თუ მე
ობვარ?
კატა. უკუეხსიდ ხარ, მაგრამ უამისოდ შენი შეჩვენის თავი. კი არა
შაქს.